

Okrožnica c. k. deželnega šolskega svetovalstva do c. k. okrajnih poglavarjev na Kranjskem.

Štev. 316/d. š. sv.

C. k. deželno šolsko svetovalstvo dostavlja k vladinemu ukazu 28. avg. t. l., št. 6710 o izverševanju naznanjenega ukaza gospoda ministra za bogočastje in nauk 20. avg. t. l., št. 7648, t. j. „šolskega in učnega reda za splošne ljudske šole“ za Kranjsko, še to-le določuje:

1. Posebno važno pred vsem je, da se ima natančni pregled vseh za šolo vgodnih otrok ali tistih, ki imajo dolžnost, v šolo hoditi. V ta namen naj krajno šolsko svetovalstvo o jesenskih šolskih praznikih popiše vse za šolo vgodne otroke svojega šolskega okraja brez razločka starosti, vere in domovinske pravice in sicer po vsolanih občinah od hiše do hiše, in naj potem to zapiše v šolski zapisnik (Schulmatrik), kakor kaže obrazec **A**. Perva stran tega zapisnika kaže obseg šolskega okraja. Druga in tretja stran kaže, kako naj se za šolo vgodni otroci od vasi do vasi po hišnih številkah po versti zapisujejo. V prostor: „opomin“ naj se še posebej zaznamova:

- a) vzrok, zakaj je kak za šolo vgodni otrok oproščen, da ne hodi v splošno ljudsko šolo, in sicer: Ni po duhu ali po telesu še dovolj zrel, ali dobiva poduk doma ali v kaki privatni ali v višji šoli;
- b) če kak otrok pride v šolo iz kakega drugega šolskega okraja;
- c) če kak otrok gré v drug šolski okraj, ali če umerje, ali če se izpusti iz šole;
- d) občina, ktere je kak za šolo vgodni otrok, če v občini, kjer prebiva, nima domovinske pravice.

Temu šolskemu zapisniku naj se na koncu pridene več listov za vkupni pregled za šolo vgodnih in šolskih otrok v vsakem šolskem letu, kar naj se sestavi tako, kakor kaže 4. stran obrazca **A**.

Iz tega šolskega zapisnika naj krajno šolsko svetovalstvo v ravno takem obrazcu osem dni pred začetkom šolskega leta šolskemu ravnatelju dá zapisnik tistih otrok, kateri imajo to šolsko leto dolžnost v to šolo hoditi.

Ako bi kdo kakega otroka pri popisovanju zatajil ali o njem napak povedal, nalaga naj se mu kazen v denarjih od 1 — 20 gl. ali če ne more plačati, pa z zaporom od 1 — 4 dni.

2. Imena vseh otrok, ki imajo dolžnost v šolo hoditi, naj učitelj zapiše v zapisnik (katalog), kakor kaže obrazec **B**, in sicer tako, da so tu razredi in oddelki od spod na vzgor in sicer v vsakem oddelku naj pred dečki v abecednem redu, potem pa deklički. Za vsakega šolskega otroka odločijo se štirji prostori, v ktere naj se zapisuje, kako se učenci vedéjo, kako se učé in kako hodijo v šolo tako, kakor se zapisuje v šolska naznanila, ktera se štirikrat med šolskim letom naznanjajo staršem ali njihovim namestnikom.

3. Šolske gosposke morajo posebno skrbeti in čuti nad tem, kako otroci v šolo hodijo. §. 6. ukazuje, da naj učitelj vse šolske zamude od dné do dné zaznamova v razrednici (Klassenbuch). Razrednica naj se sestavi po obrazecu **C**, ter naj se otroci zapisujejo v ravno tem redu, kakor v zapisniku.

4. Izpisek vseh šolskih zamud mora vsaki učitelj po obrazecu **D** vsakih 14 dni sestaviti in po šolskem ravnatelju izročiti krajnemu šolskemu svetovalstvu, ktero mora precej preiskovati vzroke neopravičenih šolskih zamud in potem storiti vse, kar postava ukazuje o zadevi zanikernih staršev ali njihovih namestnikov.

5. O izveršbi §. 9. deželno šolsko svetovalstvo določi za šolske praznike med letom zraven nedelj in zapovedanih praznikov in četrterka te-le čase: O božiču od 24. dec. do 1. jan.; dva zadnja pustna dneva; o veliki noči od velike srede do velikonočnega torka; o binkoštih od sabote do binkoštnega torka; pri šolah na deželi o velikih semenjih.

6. Obrazce za izpustnice in odhodnice (Entlassungs- u. Abgangszeugnisse §§. 14. in 15.), kakor tudi za knjigo o izpustu (Entlassungsbuch §. 18.) kažejo priloge **E**, **F** in **G**.

7. Zastran nauka v jeziku se z ozirom na zadnji stavek §. 51. izreče, da je učni jezik v ljudski šoli, razun v šolah na Kočevskem in na Fužinah na Gorenskem (Weissenfels) slovenski jezik. Ako bi se v kaki šoli zraven tega jezika učil tudi nemški jezik kot drugi deželni jezik, naj se ravná po pravilu, da naj se z nemščino začénja le po tem, kedar učenci že dobro znajo brati in pisati v maternem jeziku.

Naméra poduka v nemškem jeziku je razna, in sicer ta, če se mladina pripravlja za srednje šole, ali pa če se ga učí za djanske potrebe. Pervo se doseže s tem, da se v štirirazrednih ljudskih šolah učí kot zapovedani nauk, drugo pa s tem, da se toliko, kakor kažejo potrebe in želje šolskih občín, učí kot prost nauk.

8. Zgledne učne načerte, kakor so zaznamovani v §. 63. bode deželno šolsko svetovalstvo po boljšem pozvedovanji in posvetovanji

pozneje naznanilo. Za šolsko leto 1870/71. naj ravnatelj vsake šole po določbi v §§. 51. do 60. zaznamovanih učnih namér sam sestavi učni načert in naj ga z načertom v učnih urah predloži okrajnemu šolskemu svetovalstvu, da ga odobri.

9. Prilogi **H** in **J** ste obrazca za šolska spričala (Frequentationszeugnisse) in za šolska naznanila (§. 66.). Kar se tiče zadnjih, priporoča se, da naj se za vsakega učenca vse leto le en list rabi, ker s tem se manjša učiteljevo delo, pa tudi se bolje razvidi, kako učenec vsakega četert leta napreduje ali zaostaja.

10. Ker učni in učilni pomočki skoro naj več pripomorejo, da se spešno podučuje, naj krajno šolsko svetovalstvo posebno skerbi in dela za to, da vsaka šola dobiva, kolikor je le mogoče, vse v §. 71. zaznamovane učne pomočke, in da imajo otroci v rokah vsa potrebna učilna sredstva. V ta namen more izdajati se tudi kazenski šolski denar.

Prilaga se tu primerno število iztisov omenjenega šolskega in učnega reda z zadevnimi obrazci*) vred z namenom, da naj se vse to razdeli med ljudske šole ondašnjega okraja; ob enem naroča se okrajnemu poglavarju, da naj se vse hitro vravná, da se izvršuje omenjeni šolski in učni red. Opomni se še, da bodeta skušnja in napredek ljudskega šolstva kazala, kaj in kako bi se pri tem redu kaj premenilo, o kateri reči bode, kakor se je omenjalo že v ukazu 28. avg. t. l., št. 6710, okrajno šolsko svetovalstvo o svojem času vse potrebno tu sim nasvetovalo.

V Ljubljani, 8. oktobra 1870.

Na mestu c. k. deželnega prvoosodnika:

L. Metternich s. r.

Drobtinice iz dnevnika slovenskega učitelja. ††)

Spisuje Josip Levčnik.

Motto: „Nulla dies sine linea!“
Stari rimljanski pregovor.

Daljno dobro, ki ga dobivamo od živinoreje, so njeni lasje, v naših krajih prav za prav volna. Tudi obširnejši reji ovac je g. dr. Wilhelm govoril gorko besedo. Da so ovce raznih plemen in razne volne, je sploh znano. Ovce gačaste

*) Vsi ti obrazce (Formulare) dobivajo se novo natisnjeni v slovenskem in nemškem jeziku pri J. R. Millicu. Glej današnji „Kazavec“! Vredn.

**) V zadnji sestavek se je bila vrnila zopet zelo motljiva pomota. Na 367. strani naj se bere v 6. verstici od spod gori namest $\frac{1}{3}$ sena: $\frac{2}{3}$, ker se kerma za pitavno živino meri na $\frac{2}{3} = 1\frac{2}{3}$; $\frac{1}{3}$ sena bi bilo pač premalo. Pis.